# AAN DE RAAD

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Datum behandeld in college** | 14 mei 2024 | **Behandelend ambtenaar** | W. Feddema |
| **Datum agendering** | 6 juni 2024 | **E-mailadres** | w.feddema@waadhoeke.nl |
| **Onderwerp** | Krediet voor uitvoering Pilot project Fietspad Deinum - Boksum | **Telefoonnummer** | 0654762311 |
| **Portefeuillehouder** | J. Dijkstra | | |

**Samenvatting**

De provincie en gemeenten hebben als doelstelling om in 2030 de CO2 uitstoot met 50% te reduceren. Om deze doelstelling te behalen, is het noodzakelijk te investeren in innovatieve en duurzame oplossingen. Deze pilot is bedoeld om ons de kans te geven ervaring op te doen met geopolymeerbeton en om de potentiële voordelen voor zowel het milieu als de samenleving te verkennen. Met als hoger doel dit structureel te gaan toepassen. Dat past binnen ons streven naar duurzaamheid en innovatie, en draagt bij aan het behalen van onze klimaatdoelstellingen.

**Voorstel**

1. De pilot renovatie fietspad Deinum - Boksum in uitvoering te nemen en hiervoor een krediet van € 160.000 beschikbaar te stellen.
2. De dekking van de kapitaallasten van € 8.800 te laten plaatsvinden via de post Onvoorzien Structureel

**Aanleiding**
In de voorbereiding voor de aanleg van het fietspad van Hatsum naar Winsum is de MKI (Milieu Kosten Indicator) waarde bepaald. De MKI-waarde is een indicator die aangeeft hoeveel milieuschade een bouwwerk veroorzaakt gedurende de hele levenscyclus, dus van de winning van grondstoffen tot en met het afvalbeheer. Hierbij wordt gekeken naar verschillende milieu-impactcategorieën, zoals klimaatverandering, CO2 uitstoot, stikstofuitstoot, waterverbruik en bodemverontreiniging etc. Hoe lager de MKI-waarde, hoe duurzamer het bouwwerk is. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat enorm bespaard kan worden op CO2 uitstoot door een ander type beton toe te passen dan traditioneel beton, namelijk geopolymeerbeton.

Geopolymeerbeton bestaat, net als traditioneel beton, uit grof en fijn toeslagmateriaal, water en eventuele vul- en hulpstoffen, maar het onderscheidt zich door het ontbreken van portlandcement. De productie van portlandcement gaat gepaard met aanzienlijke CO2-uitstoot. In geopolymeerbeton wordt portlandcement vervangen door geopolymeerbindmiddelen, zoals poedervliegas, minerale reststoffen, alkaliën en een activator, wat resulteert in een vermindering van de milieu-impact.

In Nederland zijn verschillende fietspaden aangelegd met dit type beton met veelbelovende resultaten waarbij TNO monitoring en tests heeft uitgevoerd. Uit deze gegevens blijkt dat het gebruik van geopolymeerbeton heeft geleid tot een CO2-reductie van tussen de 60 en 80% in vergelijking met traditioneel beton.
Er is berekend dat in het geval van het fietspad van Hatsum naar Winsum bij toepassing van traditionele beton de CO2 uitstoot ca 700.000 kg bedraagt. Bij toepassing van geopolymeerbeton zou dat een besparing kunnen opleveren van ca 500.000 kg.

Om die reden is verder onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om dit geopolymeer beton toe te passen bij de aanleg van het fietspad en zijn gesprekken gevoerd met de leverancier van deze toeslagmaterialen.
Het blijkt dat het noorden van het land achterblijft bij de toepassing van dit product. De leverancier adviseert dan ook om eerst een relatief kleiner project uit te voeren als pilot. Om de volgende redenen. In de eerste plaats voor ons als opdrachtgever om te ervaren of dit bevalt en of dit in de toekomst als standaard voorgeschreven kan worden. Ten tweede om de partij die het beton moet aanbrengen hier ervaring mee te laten opdoen. Het vergt in het aanbrengen net even een andere manier van werken dan bij traditioneel beton. En ten derde voor de leverancier om in het noorden hier bekendheid aan te geven.

In overleg met onze beheerafdeling wordt voorgesteld het huidige fietspad van Deinum naar Boksum te renoveren en als pilot uit te voeren. Dit fietspad met een asfaltverharding en een lengte van 530 meter verkeert in een slechte staat van onderhoud. Jaarlijks is het nodig hier herstelwerkzaamheden uit te voeren vanwege schade ontstaan door worteldoorgroei van de bomen die naast het pad staan en het afbreken van de kantverharding. Het pad is niet opgenomen in de meerjarenplanning als te vervangen.

**Beoogd (meetbaar) effect**
De provincie en gemeenten hebben als doelstelling om in 2030 de CO2 uitstoot met 50% te reduceren. Om deze doelstelling te behalen, is het noodzakelijk te investeren in innovatieve en duurzame oplossingen. Deze pilot is bedoeld om ons de kans te geven ervaring op te doen met

geopolymeerbeton en om de potentiële voordelen voor zowel het milieu als de samenleving te verkennen. Met als hoger doel dit structureel te gaan toepassen. Dat past binnen ons streven naar duurzaamheid en innovatie, en draagt bij aan het behalen van onze klimaatdoelstellingen.

**Motivering**

Argumenten

*1.1 Reductie van CO2-uitstoot*

Geopolymeerbeton heeft aanzienlijk lagere CO2-emissies bij de productie in vergelijking met traditioneel portlandcement beton. Door deze technologie structureel toe te passen in fietspaden kunnen we bijdragen aan het behalen van de doelstelling om tegen 2030 50% CO2 te besparen.

*1.2 Duurzaamheid*

Geopolymeerbeton heeft een langere levensduur en vereist minder onderhoud dan traditioneel beton, wat resulteert in lagere kosten op lange termijn.

*1.3 Gemeentelijk beleid*

Dit past in ons streven om invulling te geven aan de ambities als geformuleerd in de Duurzaamheidsagenda “Duurzamer worden door het “oars” te doen”. Ook komt dat tegemoet aan de doelstellingen beschreven in ons coalitie akkoord “Sûn wurkje oan é takomst” waarbij we als gemeente het goede voorbeeld willen geven.

*1.4 Positief imago*

Het gebruik van duurzame materialen zoals geopolymeerbeton draagt bij aan een positief imago van de gemeente. We laten zien open te staan voor innovatieve en duurzame oplossingen met als hoger doel investeren in een duurzame toekomst. Dit kan ook andere lokale overheden en bedrijven inspireren om soortgelijke stappen te zetten.

*1.5 Proberen en leren*

Verandering kost altijd meer inspanning dan blijven doen wat je altijd deed. Maar met 2030 als horizon zal op een gegeven moment toch iedereen zijn rol moeten pakken. Bijkomend voordeel is dat richting de markt een signaal wordt afgegeven dat het de gemeente serieus is en dat van marktpartijen verwacht wordt dat geïnvesteerd in innovatieve oplossingen.

*1.6 Onderhoudskosten*

Het huidige fietspad verkeert in een slechte staat van onderhoud. Jaarlijks is het nodig voor circa € 10.000 te investeren in het onderhoud. Dit geld kan de komende jaren weer aan andere projecten worden besteed.

*1.7 Verbetering comfort*

Het huidige fietspad van Deinum naar Boksum met een asfaltverharding, blijkt niet bestand tegen de worteldoorgroei van de bomen die naast het pad staan. Dit zorgt voor ongemak tijdens het fietsen. Om gevaarlijke situaties te voorkomen moet regelmatig worden ingegrepen en oneffenheden worden verwijderd. Een betonverharding is wel bestand tegen worteldoorgroei.

Kanttekeningen/risico’s

*1.1 Kosten*

De initiële kosten van het gebruik van geopolymeerbeton liggen circa 25% hoger dan bij traditioneel beton. Vanwege de lagere onderhoudskosten is het op langere termijn wel kosteneffectief.

1.2 *Onbekende risico's*

Aangezien geopolymeerbeton nog niet veelvuldig is toegepast, bestaan er wellicht nog onbekende risico's. Het is daarom belangrijk om tijdens de pilotperiode extra monitoring en evaluatie uit te voeren.

**Alternatieven**

Niets doen. Op de weg doorgaan zoals we gewend zijn te doen.

**Vervolg**

Indien u positief besluit kunnen de voorbereidingen worden opgestart en nog voor de bouwvak het fietspad van Deinum naar Boksum worden gerenoveerd.

**Participatie**

Het team duurzaamheid is nadrukkelijk betrokken bij deze pilot en ondersteunt het initiatief vanuit de gedachte dat op deze manier beleid ook wordt vertaald naar de praktijk.

**Financiën**

*Investering*

De kosten voor het verwijderen van de asfaltverharding in het fietspad en vervangen door geopolymeerbeton worden geraamd op € 160.000. Omdat het gaat om een investering resulteert dit in kapitaallasten van € 8.800 (afschrijving in 40 jaar is € 4.000 per jaar en 3% rente is € 4.800). Voorgesteld wordt de dekking te laten plaatsvinden via de post Structureel Onvoorzien waarvan het saldo na 5e wijziging € 287.960 is.

*Financieel technisch*

De logische vraag die voorligt is waarom het geld dat nodig is voor jaarlijks onderhoud niet benut kan worden voor deze vervanging. Dit is financieel technisch niet mogelijk. Dit geld komt namelijk uit de reguliere begroting en is bestemd voor jaarlijks onderhoud. Bij vervanging gaat het om een investering waarop kan worden afgeschreven. Dit heeft dus een financieel technische reden.

*Procedureel*

Procedureel was het juister geweest om de maatregel op te nemen in de kadernota 2025-2028 waarbij er een integrale afweging tussen alle wensen en de beschikbare middelen kan plaatsvinden. Echter het doel is om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om dit geopolymeerbeton toe te passen in het fietspad van Hatsum naar Winsum. De aanleg van de verharding staat op gepland in dit najaar. Om die reden is het gewenst vooraf de pilot uit te voeren.

*Beleid en praktijk*

Zoals hiervoor beschreven wordt in de gemeentelijk beleidstukken, onder andere de Duurzaamheidsagenda, ingezet op duurzaamheid, circulariteit en innovatie. Echter concreet zijn er

vrijwel geen middelen beschikbaar gesteld om hier invulling aan te geven. Om die reden wordt voorgesteld om de dekking via de post Structureel Onvoorzien te laten plaatsvinden.

**Bijlagen**
0 opname fietspad Deinum - Boksum

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

**NR.: 2024-098381**

**De raad van de gemeente Waadhoeke**

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 14 mei 2024;

**B E S L U I T**

1. De pilot renovatie fietspad Deinum - Boksum in uitvoering te nemen en hiervoor een krediet van € 160.000 beschikbaar te stellen.
2. De dekking van de kapitaallasten van € 8.800 te laten plaatsvinden via de post Onvoorzien Structureel.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 6 juni 2024,

Signed By: Waanders, Marga <m.waanders@waadhoeke.nl>
11/06/2024 15:38:52 CEST
ID: 4cff25a3-d629-46e6-9cb8-52a75cdfb352
Auth: Scribble

, voorzitter

Signed By: Lyklema, Tinco <t.lyklema@waadhoeke.nl>
11/06/2024 16:10:20 CEST
ID: 4cff25a3-d629-46e6-9cb8-52a75cdfb352
Auth: Scribble

griffier

Dit document is digitaal ondertekend.